

Digitális bennszülöttek internet- és médiahasználata 3-6 évesek körében

Domokos Dóra

Óvodapedagógus szak, alapképzés, nappali tagozat
Neveléstudományi Intézet, Gyermeknevelési Tanszék

Belső témavezető: Domokos Áron, egyetemi adjunktus, Neveléstudományi Intézet, Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

A digitális bennszülöttek olyan generációkat foglal magába, amelynek tagjai beleszülettek a digitális-/okoseszközökkel teli világba. Lételemük a virtuális tér, amelynek köszönhetően már olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkeznek, amelyet korábbi generációs tagok sokkal nehezebben sajátítanak el, értenek meg és használnak a mindennapi élet bármely területén. Legfiatalabb generációja, az Alfa-generáció olyan fiatalokból tevődik össze, mint például az általános iskolások, óvodások, bölcsődések és az újszülöttek. Ők már születésüktől kezdve a digitális világ részesei, 1-2 éves korukra pedig egyre állandóbb használói is. Szakdolgozatom e téma fontosságára, kutatására, annak kifejtésére, megvitatására és megértésére épült.

Fontosnak tartom, hogy beszéljünk a témáról, mivel sok szülő felelőtlenége, oda nem figyelése miatt egyre több fiatalok gyermek esik a digitális-/okoseszközök áldozatává. Mivel fejlődő szervezetekről beszélünk, fontosnak tartom azt, hogy a gyermekek által felkeresett tartalmak és ezen eszközök használati ideje szabályozva, ellenőrizve legyen. Használatuknak köszönhetően sokféleképpen tudják ezek befolyásolni egy gyermek képességeinek fejlődését mint például az emlékezet romlása, figyelem hiánya, vagy képzelet, fantázia, kreativitás fokozatos halványulása, végül eltűnése. Mindezek mellett nemcsak a képességek, hanem a gyermek személyisége, viselkedése is befolyásolható a digitális-/okoseszközök mértéktelen használatával. Véleményem szerint és eddigi tapasztalataim alapján azt tudom mondani, hogy a mai világban egyre több óvodás gyermek jut 1-1 ilyen eszközhöz, amely még nem feltétlenül lenne számukra szükséges. A vidám gyermekéveket kellene még megélniük, azonban egyre inkább ennek halványodását, eltűnését veszem észre. Ennek köszönhetően alakult ki bennem szakdolgozatom témája, amely leginkább az óvodás korosztályra fókuszál.

Kíváncsi voltam arra, hogy a szülők mennyire engednek, szabályozzák a digitális világ okoseszközeit, a háztartásokban milyen lehetőségek állnak rendelkezésre. Mindezek mellett érdekelt az is, hogy ezek a mai óvodás gyermekek mennyi minőségi időt töltenek a szabadban, milyen okoseszköz nélküli tevékenységekkel foglalják le magukat a mindennapi életben. A

feltett nyitott és zárt kérdéseimet Google Űrlapban foglaltam össze és olyan szülők, gondviselők segítségét kértem, akik óvodáskorú gyermeket nevelnek. A kapott eredményeket F. Lassú Zsuzsa és Megyeriné Fácska Judit kutatásának pár, azonos kérdésével hasonlítottam össze és elemeztem, hogy láthassam, hogy az évek során esetlegesen történt-e valami változás, és ha igen, milyen irányban zajlott a gyermekek digitális-/okoseszköz használata. A további, szakdolgozati témámhoz kapcsolódó egyéni kérdések alapján pedig láthattam, hogy a szülőktől milyen válaszok érkeztek be.

Google Űrlapomat 141-en töltötték ki, eredményei azt mutatták, hogy a kitöltő szülők, gondviselők jelentős része odafigyel arra és szabályozza, hogy óvodáskorú gyermekeik milyen tartalmakat kereshetnek fel, illetve a nap folyamán mennyi ideig használhatnak 1-1 digitális-/okoseszközt. A kitöltők többsége odafigyel arra, hogy ezek a fiatal gyermekek minél több ideig legyenek a szabadban, szabad játékkal, játékba integrált tanulással, ismeretszerzéssel töltsék idejüket. Bár kérdőívem nem ölelt fel akkora válaszadói létszámot, mint F. Lassú Zsuzsáék kutatása, annak eredményeihez hasonló értékek születtek. Úgy vettem észre, hogy szinte alig volt különbség a két kutatás egyes eredményei között, olyan kitöltőktől kaptunk válaszokat, akiknek fontos gyermekeik későbbi fejlődése. Ez nem azt jelenti, hogy mindenki ezt az utat követi, azonban ők még igyekeznek egy boldog, felejthetetlen, szabad játékkal töltött gyermek-kort biztosítani és megőrizni gyermekeiknek, amelyet csak egyszer élhetnek meg. A későbbiekben már a tanulás, a munka fog előtérbe kerülni, mindennapossá válni, épp ezért is tartom fontosnak, hogy minden gyermek életében legyen egy ilyen meghatározó életszakasz. Ennek megvalósulásához azonban a szülőknél kell bízunk, hogy – ha szükséges, óvodapedagógusi segítséggel - minél több lehetőséget teremtsenek a gyermekek tapasztalatra, játékosan történő képességfejlesztésére, egyedülálló személyiségük illetve tanult viselkedési jegyeik pozitív irányban történő fejlődésére.

Az adatok elemzése közben megfigyelhető, hogy kevés olyan szülő vagy gondviselő van, aki ne fordítana kellő figyelmet fiatalos gyermek digitális-/okoseszköz használatára. Azok a szülők, akik nem így tesznek, ebben a korban még nincsenek teljesen elkésve. Csak abban esetben, ha nem sikerül rávezetnünk őket, hogy milyen buktatókkal, problémákkal jár a későbbiekben a gyermekek fejlődésének szempontjából. Számos lehetőség van az óvodások szórakoztatására, amely nem az okoseszközök jelenlétében történik. Úgy vélem, hogy a gondviselők lényegesnek tartják azt, hogy gyermekeik minél több tapasztalattal, ismerettel rendelkezzenek, amely a jövőbeli mindennapi életük során elengedhetetlen lesz. Ezt pedig ebben a korai életszakaszban kell minden szülőnek, gondviselőnek – ha szükséges, pedagógusi segítséggel – biztosítani gyermeke jövője és egy teljesebb, boldogabb élet megélésé érdekében.